

Co-funded by
the European Union

Financirano sredstvima Europske unije. Izneseni stavovi i mišljenja su stavovi i mišljenja autora i ne moraju se podudarati sa stavovima i mišljenjima Europske unije ili Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

Erasmus+ Sport „Walk around the Earth”

Prvi challenge: „Climb the World”

5. dan: Aconcagua → Mt. Vinson (Antarktika)

Rano smo se probudili bez alarma na mobitelima. Uzbuđeni smo zbog današnjeg dana i spremni za nove avanture. Doručkovali smo u našem planinskom logoru. Na meniju su bile empanade (tijesto punjeno mesom, ribom, povrćem ili sirom), naresci (picada) i krafne (churros). Jako nam se svidio doručak, uz koji smo popili vrući čaj.

Nastavljamo naš put uz samu granicu Čilea i Argentine.

Čile je najduža zemlja na svijetu koja se proteže duž zapadne obale Južne Amerike, u dužini od čak oko 4300 kilometara! Zbog toga ima raznoliku klimu i krajolike, od pustinje do ledenjačkih krajeva. U Čileu živi oko 20 milijuna stanovnika.

Jeste li znali?

- U Čileu su pronađene mumije koje su među najstarijima poznatima na svijetu, a starije su i od egipatskih! To su mumije Chinchorro, stare više od 7000 godina, pronađene u pustinji Atacama.
- U Čileu se nalazi najveći bazen na svijetu, dugačak gotovo jedan kilometar. Nalazi se u turističkom odmaralištu San Alfonso del Mar.
- Čile polaže pravo na dio Antarktike, najhladnijeg kontinenta na svijetu.
- Čileanski kauboji nazivaju se huasos. Poznati su po svojoj tradicionalnoj odjeći, uključujući šešir i šareni pončo. Njihov identitet usko je povezan s čileanskim rodeom, nacionalnim sportom.
- Poznati Uskršnji otok s tajanstvenim divovskim kamenim kipovima (moai) pripada Čileu. To je jedno od najudaljenijih naseljenih mjesta na Zemlji.

Kratko se zadržavamo u glavnom gradu Čilea, Santiagu. Santiago je jedan od najvećih gradova Južne Amerike u kojem živi gotovo 7 milijuna stanovnika. Grad se ističe po spoju tradicije i suvremenosti – povijesna jezgra Plaza de Armas i katedrala kontrast su suvremenim četvrtima poput Las Condes i Providencia. Iz Santiaga mnogi planinari kreću na put prema Argentini, posebno Mendози i najvišem vrhu Južne Amerike, Aconcagui.

Nastavljamo put prema samom krajnjem jugu Južne Amerike.

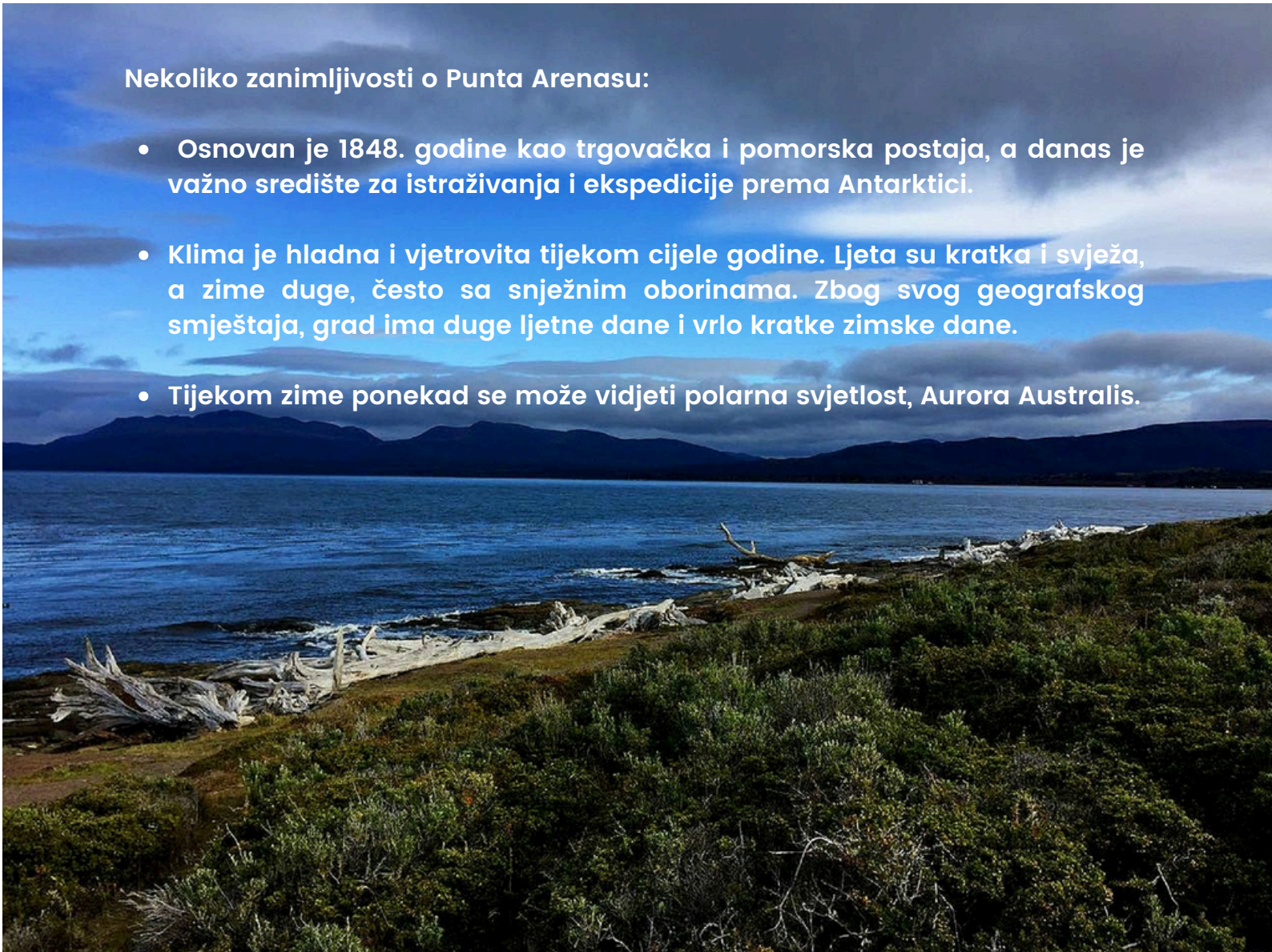
Prisjećamo se poznatih čileanskih sportaša, nogometaša Vidala, Sancheza, Zamorana i Salasa. Malo stariji među nama prisjetili su se legendarnog igrača Eliasa Figueroe, kojeg mnogi smatraju najboljim čileanskim nogometašem u povijesti.

Osim nogometaša, Čile je poznat i po vrhunskim tenisačima. Prisjećamo se snažnog forhenda Fernanda Gonzaleza, osvajača zlatne, srebrne i brončane olimpijske medalje, zatim borbenog Marcela Riosa, svjetskog broja jedan 1990-ih godina te izvrsnog Nicolasa Massua.

Malo po malo dolazimo do Punta Arenasa, grada smještenog na obali Magellanova prolaza na krajnjem jugu Čilea. Magellanov prolaz je prirodni tjesnac koji povezuje Atlantski i Tih ocean, a kroz njega su prošli mnogi istraživači, među njima i Ferdinand Magellan 1520. godine.

Nekoliko zanimljivosti o Punta Arenasu:

- Osnovan je 1848. godine kao trgovačka i pomorska postaja, a danas je važno središte za istraživanja i ekspedicije prema Antarktici.
- Klima je hladna i vjetrovita tijekom cijele godine. Ljeta su kratka i svjež, a zime duge, često sa snježnim oborinama. Zbog svog geografskog smještaja, grad ima duge ljetne dane i vrlo kratke zimske dane.
- Tijekom zime ponekad se može vidjeti polarna svjetlost, Aurora Australis.

Jako smo uzbuđeni jer prolazimo kroz geografski vrlo zanimljiva, ali i za putovanje vrlo opasna područja. Evo samo nekoliko od mnoštva zanimljivosti koje smo dobili od lokalnog stanovništva, a koje su vezane uz Drakeov prolaz, Rt Horn i Ognjenu zemlju.

- Ime „Ognjena Zemlja“ nema nikakve veze s vulkanima! Prvi europski istraživači vidjeli su dim brojnih logorskih vatri koje je na obalama otoka palio domorodački narod Yaghan (Jagan) kako bi se ugrijao. Zbog toga su područje nazvali „Zemlja vatre“ (Tierra del Fuego).
- Na otocima Ognjene Zemlje žive brojne kolonije pingvina i velikih morskih tuljana!
- Rt Horn poznat je kao jedno od najopasnijih mjesta za plovidbu na svijetu! Često su ga nazivali i "grobljem brodova" jer su se ondje, zbog golemih valova, snažnih vjetrova i ledenih santi, potopile stotine brodova i poginulo tisuće mornara.

- Proći jedrilicom oko Rta Horn smatra se pothvatom usporedivim s usponom na Mount Everest – to je jedan od najvećih izazova za prave avanturiste i jedriličare!
- Nekada davno, mornari koji su uspjeli oploviti Rt Horn smjeli su nositi zlatnu naušnicu, a imali su i posebnu čast staviti jednu nogu na stol tijekom večere.
- Drakeov prolaz je golemo vodeno područje, široko oko 800 km, u kojem se susreću Atlantski i Tih ocean.
- Kroz Drakeov prolaz teče iznimno snažna oceanska struja, najveća na svijetu, koja prenosi više vode nego sve rijeke na Zemlji zajedno!

Plovimo s ledolomcima prema Antarktici, najhladnijem i najjužnijem od sedam kontinenata. Dok promatramo ledene sante koje postaju sve veće i međusobno povezanije, zamolili smo prijatelje iz Portugala da nas nauče nekoliko riječi na njihovom jeziku.

Neke riječi slične su onima u španjolskom jeziku, a neke su potpuno različite.

Evo što smo naučili:

Hvala - Obrigado (ako govori muškarac) / Obrigada (ako govori žena)

Dobar dan - Bom dia

Dobra večer - Boa noite (koristi se i za pozdrav i za laku noć)

Dobro jutro - Bom dia

Kako si? - Como estás? ili Como vai?

Hladno je - Está frio

Toplo je - Está calor ili Está quente

Planine - Montanhas

Nakon otprilike 1000km plovidbe od Ognjene zemlje stižemo do Antarktičkog poluotoka. To je zapravo golema ledena ploča koja povezuje tisuće kamenih otoka. Nastavljamo put u našim brodovima - ledolomcima i iskrcavamo se na Antarktiku, uz obalu Bellingshausenovog mora.

Jeste li znali ove stvari o Antarktici?

- Antarktika je kontinent na kojem su zabilježene najniže temperature na Zemlji. Službeno najniža temperatura od $-89.2\text{ }^{\circ}\text{C}$, izmjerena na ruskoj istraživačkoj postaji Vostok 21. srpnja 1983. Satelitskim mjerenjima kasnije je zabilježena još niža temperatura -93.2°C , na grebenu Dome Fuji na Antarktici, ali se kao rekord priznaje samo izravno izmjerena temperatura.
- Antarktika je i najvjetrovitiji kontinent na svijetu. Ondje vjetrovi mogu biti iznimno snažni te dosežati brzine i do 327 km/h .
- Oko 95 % Antarktike prekriveno je debelim slojem leda koji je toliko masivan da je na nekim mjestima potisnuo tlo ispod razine mora.
- Antarktika je jedini kontinent na Zemlji bez stalnih stanovnika. Ondje nema gradova ni sela, nego samo privremene istraživačke baze u kojima borave znanstvenici.
- Životinje poput pingvina i tuljana nikada nisu imale prirodnih kopnenih predatora pa se ne boje ljudi i nerijetko im same priđu vrlo blizu.

Na našu sreću došli smo u „toplom” dijelu godine, kada se temperature na Mount Vinsonu spuštaju „samo” do -30°C . Dan završavamo usponom na 4892 m visoki Mount Vinson, najviši vrh Antarktike. Umorni od puta i promrzli, smještamo se u naše logore i grijemo uz plinske grijače. Večeraemo toplu variva i pijemo čaj.

Boa noite.

Autori:

Juraj Horžić, prof.

Marina Gatara, prof. geografije

Barbara Račić Ovčarić, mag.educ.philol.angl.mag.paed.